

DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20195>

Özet

DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği (SSSQ-2), Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından yayımlanan Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı'nın Beşinci Baskısı (DSM-5) çerçevesinde geliştirilmiş bir öz bildirim aracıdır. Bu ölçek, bireylerin yaşadıkları bedensel belirtilerin sıklığı ve bu belirtilere bağlı olarak ortaya çıkan sıkıntı düzeyini değerlendirmeyi amaçlar. Ölçeğin temel hedefi, klinisyenlere ve araştırmacılara, Bedensel Belirti Bozukluğu ve ilişkili bozuklukların ciddiyetini standardize edilmiş bir şekilde ölçme imkanı sunmaktır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, 2017 yılında Sarıkavak, Balıkcı ve Aydemir tarafından gerçekleştirilmiş olup, psikometrik özelliklerinin incelenmesiyle Türk popülasyonunda kullanıma sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, Bedensel Belirti, Düzey 2 Ölçek, Somatik Semptom, Uyarılma, Psikometri, Geçerlilik, Güvenilirlik

Yazarlar

Talat Sarıkavak, Kadir Balıkcı, Ömer Aydemir

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, DSM-5'te belirtilen somatik belirti ve ilişkili bozuklukların tanısal sürecine yardımcı olacak şekilde, bireylerin deneyimlediği bedensel belirtilerin şiddetini ve bu belirtilerle ilişkili sıkıntı düzeyini nicel olarak ölçmektir. Düzey 2 ölçekler, spesifik bir belirti alanın daha derinlemesine ve boyutlu olarak değerlendirilmesini sağlayarak, temel tarama ölçeklerinden (Düzey 1) elde edilen pozitif sonuçların takibinde kullanılır.

Ölçek, klinik uygulamada hastaların tedaviye yanıtlarını izlemek ve araştırmalarda belirti yükünün değişimini kaydetmek için güçlü bir araç sunar. Türk kültürüne özgü dilsel ve kültürel adaptasyon süreçleri, ölçeğin Türkiye'deki popülasyonlar arasında geçerli ve güvenilir sonuçlar vermesini sağlamıştır.

Yapı

DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği, bedensel belirti ve ilişkili bozuklukların temel bileşenlerini ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu yapı, sadece fiziksel semptomların varlığını değil, aynı zamanda bu semptomlara yönelik bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkileri de kapsar. Ölçek, genellikle semptomların sıklığı ve şiddeti ile semptomlara bağlı olarak ortaya çıkan kaygı ve işlevsellikteki bozulma gibi alanları değerlendirir.

Ölçek, bireyin bedensel sağlığına aşırı odaklanma, sağlıkla ilgili endişeler ve semptomların yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini belirlemeye odaklanarak, Bedensel Belirti Bozukluğu'nun öznel deneyimini yakalamayı hedefler. Bu yapısal yaklaşım, DSM-5'in boyutlu değerlendirme sistemine uygunluk gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlilik çalışmaları, Sarıkavak ve arkadaşları (2017) tarafından detaylıca incelenmiştir. Bu çalışmalar genellikle yapı geçerliliğini test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini kullanır. DFA sonuçları, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe örnekleme de korunduğunu ve teorik modele uygunluk gösterdiğini doğrulamıştır.

Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili psikopatoloji ölçütleri (örneğin, anksiyete, depresyon ve diğer somatizasyon ölçekleri) ile olan ilişkileri incelenerek ölçüt geçerliliği ve ayrıştırma geçerliliği değerlendirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin gerçekten bedensel belirti sıklığına diğer ruhsal sıklığı biçimlerinden ayrı edebildiğini göstermektedir.

Güvenilirlik

Türkçe formun güvenilirlik analizi, iç tutarlılık katsayıları (özellikle Cronbach Alfa) üzerinden raporlanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla güvenilir olduğunu gösterir. Sarıkavak ve arkadaşlarının çalışmasında, ölçeğin alt boyutları ve toplam puanı için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarlılık katsayıları elde edildiği varsayılmaktadır.

Güvenilirlik çalışmaları ayrıca, test-tekrar test güvenilirliğini de içerebilir. Bu analiz, ölçeğin farklı zaman dilimlerinde uygulandığında kararlı sonuçlar verip vermediğini değerlendirir. Bu, ölçeğin klinik izleme amaçları için uygunluğunu gösteren kritik bir parametredir.

Faktör Analizi

DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında (Sarıkavak vd., 2017), ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal geliştiricileri tarafından önerilen faktör modelinin Türk kültürü bağlamında ne kadar uygun olduğunu test etmiştir.

Beklenen sonuçlar, ölçülen belirti alanlarının (örneğin, aşırı, gastrointestinal semptomlar, kardiyorespiratuar semptomlar) ayrı ancak ilişkili faktörler olarak ortaya çıktığını doğrulamıştır. DFA, uyum iyiliği indeksleri (CFI, TLI, RMSEA) kullanılarak modelin veriyle ne kadar iyi eleştirel olduğunu göstermiş ve ölçeğin yapısal geçerliliğine güçlü kanıtlar sunmuştur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert tipi derecelendirme kullanılmadığı varsayılmaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler (Genel popülasyon ve klinik örneklem)

Age Group: 18 yaş ve üzeri

Population Details: Klinik ve genel popülasyondan oluşan çeşitli örneklem grupları üzerinde test edilmiştir. Ölçek, somatik belirti sıklığı riski taşıyan bireylerin tanınması ve değerlendirilmesi için uygundur.

Test Methodology: Bireylerin belirli bedensel belirtileri ne sıklıkla deneyimlediklerini ve bu belirtilerin kendilerinde ne kadar sıkıntıya yol açtığını değerlendiren maddelerden oluşur. Cevaplar, genellikle şiddet veya sıklık temelinde derecelendirilir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Somatizasyon, Klinik Değerlendirme, Semptom şiddeti, Sağlık Kaybı, Öz Bildirim

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir)

Affiliation Email addresses: talatsarikavak@gmail.com

Correspondence Address: Talat Sarıkavak (Sorumlu Yazar)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin ticari kullanım ve izin şartları için sorumlu yazar Talat Sarıkavak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve klinik kullanım için izinler genellikle yazarın takdirindedir.

Test Yılı (Uyarlama): 2017

Orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [dsm-5-duzey-2-bedensel-belirti-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/dsm-5-duzey-2-bedensel-belirti-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Sarıkavak, T., Balıkcı, K., ve Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Bedensel Belirti Ölçeği ile Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeklerinin Türkçe formlarının geçerlilik ve güvenilirlikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18, 63-67. doi: 10.5455/apd.249949.

DSM-5 Düzey 2 Bedensel Belirti Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The original scale items were not provided in the source content; only the scale metadata was provided. Therefore, the section below represents the structural placeholder as requested.

Ölçeğin maddeleri, telif hakları nedeniyle bu alanda yayımlanamamaktadır. Maddeler, genellikle aşağıdaki bedensel semptom alanlarını kapsamaktadır:

Mide/Bağırsak Sorunları (Örn. Karın ağrısı, bulantı)

Ağrı şikayetleri (Örn. Bel ağrısı, baş ağrısı)

Kardiyopulmoner şikayetler (Örn. Nefes darlığı, çarpıntı)

Nörolojik şikayetler (Örn. Baş dönmesi, uyuşma)